

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 1815

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars III. Wien 1795.

3025

LITURGICI.

3026

phonarium, Officium Chori de *Trinitate* et de *Dedicatione Ecclesiae*, iterum *Missae* pro variis *Necessitatibus*, *Benedictiones* diversae, quas praecedit *Exorcismus Salis et Aquae*. *Super Infirmos Sancti Gregorii Papae*, qui tamen diversus est ab eo, qui in ejus *Sacramentario* apud *Muratorium* legitur, tum *Missa: III. Id. Jul. Natal. Sanctae Margaretae*, post quam deficit *Codex*. Adjecta tamen est aequae vetusta manu: *Missa ad sanctam sophiam*, et recentiore, quae tamen *Seculum XII.* non excedat, *Missa Sabbato de sancta Maria*, alia *pro peccatis*, alia *pro petitione lacrimarum*, alia *pro amicis*, et demum *Ordo in Palmis* imperfectus. Ceterum, qui egregium hoc *Liturgiae Seculi X.* Monumentum cum *Collectionibus Hittorpii, Martenii, Muratorii, Gerberti &c.* penitus contendere voluerit, multa quidem consona, non pauca tamen diversa, notatuque digna deprehendet, quorum quaedam hic indicasse pro instituto suffecerit.

DCCCXXXI.

149 Codex membraneus lat. Sec. IX. Folior. 230. f. perquam eleganter, licet a diversa manu, scriptus, et paene ad miraculum conservatus continet sequentia sacrae antiquitatis *Κεϋηλια*. I. quidem *Praefationes Quadragesimales a Dominica prima usque ad feriam quartam post Palmas* ex *Sacramentario Gregoriano*. Leguntur hae in edit. *Hug. Menardi Paris. 1642.*

p. 37. 4. in edit. *Opp. Gregorii Paris. 1705. T. III. col. 37. f.* in *L. A. Muratorii Liturgia Rom. Vet. Venet. 1748. col. 300. f.* et recentissime in *Celf. Principis, doctissimique Praefulis Mart. Gerberti Monumentis vet. Liturgiae Alem. P. I. typis Sanblas. 1777. p. 37. 4.* cujus Textui nostrum contendere juvat. *Dom. I. Gerb. corporalium*, nost. *secularium* cum *Parif. et Mur. Fer. III. gerb. non desinas — hortaris*, nost. *non desinis — hortaris* cum *iisd. Fer. IV. gerb. terram producere iussisti*, nost. *producere iussisti* cum *Mur. sed Parif. produci. Fer. VI. gerb. tota alia*, nost. *eadem* cum *Parif. et Mur. Sabb. gerb. versus finem variat a nost. Parif. et Mur. Dom. II. gerb. exorantes*, nost. *cum aliis exorare. Fer. II. gerb. a noxiis liberare digneris incurfibus*, nost. *cum aliis, a noxiis liberes insidiis. Fer. III. gerb. quatenus ab omnibus possimus semper abstinere peccatis*, nost. *c. aliis, ut ad tua mereamur te opitulante pervenire promissa. Fer. IV. gerb. eius exemplo*, nost. *et aliis deest. Fer. V. gerb. qui pro peccatis nostris ingruentium malorum pondere premimur*, nost. *Parif. et Mur. qui peccatis ingruentibus. Fer. VI. gerb. tribuas medelam, alii veniam. Dom. III. gerb. et qui terrena delectatione carnales epulas abnegamus, humane voluptatis &c. alii, et quae terrena delectatione carnalibus epulis abnegamus, humane voluntatis &c. Fer. II. gerb. cum intenta supplicatione, alii, cum omni. Sabb. gerb. ut quod*

K k 3

3027

C O D I C E S

3028

quod ille indistrupta ieiuniorum compleuit continuatione propria virtute nos imitari crebro valeamus &c. alii, ut quod ille iugi ieiuniorum compleuit continuatione, nos adimplere valeamus &c. Dom. IV. gerb. glorificantes et de preteritis te creatorem omnium et de venturis fructibus suppliciter exorantes, alii, et te creatorem omnium de preteritis fructibus glorificare et de venturis suppliciter exorare. gerb. sed exhibita totiens solemnis deuotione ieiunii, nost. et Mur. solemni deuotione ieiunia, Paris. exhibitis toties solemni deuotione ieiuniis. Fer. III. gerb. qui de coelo descendit — et mediante die festo ascendit, alii invertunt. Gerb. resurrectio ad vitam reparauit, hoc ab aliis abest. Fer. IV. gerb. ablutione purgati et recentiore manu, loti, alii a prima manu loti. Fer. V. gerb. Paris. et Mur. cuius bonitas hominem condidit &c. in nostro Praefatio confarcinata ex Fer. III. et IV. et illa, cuius bonitas &c. ad Fer. VI. reposita. Deest itaque Fer. VI. Praefatio, quae apud reliquos incipit: qui est dies aeternus &c. Feria VI. post Dom. Pass. gerb. ut bene agamus. Accendit &c. alii, ut bene agamus, subsequitur, ne frustra agamus. Accendit &c. Dom. Palmar. gerb. dies sanctus venturus, alii, dies venturus. Fer. IV. gerb. ut sic hodie acceptes confessionem peccaminum nostrorum, quatenus die crastina spiritalium tribuas incrementa donorum; hodie ieiuniorum nostrorum vota suscipiens sic a pecca-

tis emundes, ut cras &c. alii: ut sic nos hodie a peccatis emacules. ut cras uenerabilis cenę dapibus facies. Hodie acceptes confessionem nostrorum peccaminum. et cras tribuas spiritalium incrementa donorum. Hodie ieiuniorum nostrorum uota suscipias. et cras &c. Praefationibus his adhaeret titulo miniatissimo *Missae In Ecclesiis Omnium Sanctorum*. Apud Muratorium cit. col. 386. ex Cod. Othoboniano Sec. circiter XI. deprompta inscribitur: *Missae Sanctorum*, quorum Reliquiae ibidem habentur, et apud Gerbertum cit. p. 264. ex Cod. Sangallensi: *Missae in honore omnium Sanctorum*; deest tamen Muratorio quarta oratio, quae nobis *Alia*, Gerberto vero *Super Populum* audit. Missam hanc excipit absque titulo *Benedictio Candelarum in Festo Purificationis B. V.* hoc initio: *Domine deus creator celi et terrę rex regum et dominus dominantium* &c. Nihil de hac in antiquioribus *Sacramentariis*, habetur tamen in *Missali Romano* parum variato ingressu et memoratur in *Notis Hug. Menardi supracit.* p. 41. Adscripta demum est, sed paullo recentiore manu *Missae de S. Christophoro* hoc titulo: *VIII. kl. Aug. Natalis Sancti Xpistophori Martyris*. Diversam ab hac exhibent *Bollandiani T. VI. Julii ad b. d.* Sed neque nostrae hujus Orationes, ut in *Breviario* extent, hodie de *Christophoro* leguntur. Praefatio vero sic habet: *Æterne deus. Pro cuius nominis ueneranda confessione beatus martyr Xpistophorus*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 1815

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars III. Wien 1795.

3029

LITURGICI.

3030

rus diuersa supplicia sustinuit. et eadem vincens coronam perpetuitatis promeruit per christum dominum nostrum. Litanias ex aevo Ludovici Pii nomen Christophori continentes produxit Georg. Wicelius in Exercitamentis sinceræ Piet. Francof. 1555. 4.

II. fol. 6. Sequitur infigne Calendarium Diptychum olim Coenobii Augiensis, quod a Lambecio Libro II. p. 320. promissum, a Sebast. Donato in append. de

Dittici degli Antichi, Lucae 1753. mendose editum, Celsus Gerbertus cum ipso Ms. rursus collatum et emendatum Parti I. Monum. Vet. Liturgiae Alem. supracit. eruditissimis notis illustratum ad p. 482. inferuit. Ut vero leuiores etiam σφαλματα, quae inter imprimendum fortassis irrepsere, tollantur, Codice rursus in examen vocato, sequentia differre comperi:

M. Januario pro	Genofevæ lege	Genouefae
	Cundarth	Cundbart
	Noti	Nott
M. Febuario	Righer	Ribger
M. Martio	Codefcalh	Cotefcalb
	Reginhart	Reginbert
	Gailo	Gaila
M. Aprili	Cotpreh	Cotpreth
	Heribraeh	Heribreth
	Righer	Ribger
	Kerhart	Kerhart
M. Majo	Hartpreh	Hartpreth
M. Junio	Rathleihe	Rathleic
M. Julio	Wiacho	Wacho
M. Augusto	Amalpræt	Amalpreth
	Woltfoltus	Wolftoltus
M. Septembri	Antwant	Antwart
	Radriani	R ^o id est Romae adriani
	racinæti	yacinæti
	Hadabret	Hadabreth
M. Novembri	Thaftbold	Tbiotbold
	Hemma	Hemmo
	Teda	Tecla
	decimas	decimis
	Cudachar	Cundachar
M. Decembri	Perigher	Peribger
	Sigiwirid	Sigiwirid
	Keridolfus	Keidolfus

Cete-

Ceterum, quae hoc in *Calendario* astronomica sunt, caractere quadrato miniato scribuntur, festa vero et Defunctorum nomina litera minutiore, subin et recentiore. Recentissimus tamen, *Gerberto* iudice, *Hiltibrath*, sive *Hiltibertus* est Archiep. Moguntinus ad diem *II. kal. Jun.* cuius obitum Scriptores ad an. 937. vel 938. notant.

III. fol. 12. p. 2. habetur *Exorcismus* et *Benedictio Salis*, *Exorcismus* et *Benedictio Aquae*, et *Benedictio Salis et Aquae pariter*, omnia eadem, quae apud *Muratorium* supracit. in *Sacramentario Gregoriano* col. 467. leguntur.

IV. fol. 13. p. 2. sequitur absque titulo *Formula Theotisca Confessionis*, quam *Lambecius* ipsi *Carolo M.* infervisse credidit, et L. II. p. 318. cum interpretatione germ. interlineari publicavit, unde evulsam *Kollarius* T. I. *Analect.* col. 445. repraesentavit, quin tamen *Diederici von Stadae* editione in *Specim. Lætionum antiquar. Francic. Stadae* 1708. p. 20. 4. uteretur, qua subplentur et explicantur ea, quae *Lambecius* non adtigerat. Putem tamen, Virum illum eruditum aberrasse in voce *Flezzi*, quam *Tegumentum* interpretatur p. 24. cum nob *flezzi nob betdi* potius neque locum in domo neque lætum indicare videatur. *Fletz* enim sive *Flötz* in variis Germaniae Provinciis vel hodie atrium aut vestibulum in aedibus lapide stratum significat. *Ερυμω* vide in praestan-

tissimo Cl. *Adelungii* Lexico Germanico.

V. fol. 15. p. 2. Incipit *Sacramentarium Gregorianum*, de quo varia jam praecerpfit *Lambecius*, cum L. II. p. 299. tum *Additam. ad b. Lib.* IV. p. 1003. quae omnia *Kollarius* inde in T. I. *Analect.* col. 415. transtulit, subjectis iis, quae *Gentilotus* aevo suo in hoc Opus adnotaverat. Haec vero, quamvis ad Codicis nostri *historiam* adprime conductia, repetere hic supervacaneum ducimus, cum ab eo tempore *Sacramentarium* istud et *Muratorii*, et *Cels. Gerberti* curis lucem viderit. Itaque statim Exemplar nostrum et ab aetate, et ab elegantia, vividaque integritate maximopere commendandum describere adgredimur. Titulus litera unciali pictus versum primum aureum, alterum argenteum habet, reliquis rubro nigroque alternantibus ita, ut nigri rursus colore rubro, viridi, aut flavo adumbrentur. Est vero sequens: *In Nomine Domini. Incipit Liber. Sacramentorum. De Circulo. Anni. Expositum.* (Super M litera parva s) *A Sancto Gregorio. Papa. Romano. Editum.* (rursus litera s super M) *Ex Authentico. Libro. Bibliothecae. Cubiculi. Scriptum.* (supra rursus s) Inscriptio haec *Lambecium* inducere potuit, ut crederet hunc ipsum Codicem ab *Hadriano I. P. M. Carolo M.* dono missum fuisse, sed docuit nos *Gerbertus* in *Praef. P. I. Monum. supracit.* praeter Codicem

dicem nostrum, qui olim *Augiae Divitis* fuit, etiam *San — Blasi-anum*, *Rbenaugiensem* et *Peters-bustianum* eodem modo inscriptos esse, cujus rei rationem *Disquis. P. I. Disq. 2. p. 77.* ab edicto *Caroli M.* repetit, quo introductionem *Ordinis Romani* in terris suis urgebat, unde complura Exemplaria *Roma* accerfebantur. Ultimus versus sub titulo litera quadrata sed minore: *Qualiter Missa Romana Celebratur.* Atque, ut semel dicam, Tituli per totum Codicem omnes, maxime vero Officii in *Natali Domini*, *Paschate* et *Pentecoste*, Lineae et Literae initiales auro, argento, coloribusque variantes aevi *Carolini* magnificentiam spirant. Quo magis dolendum est folium a Titulo *primum*, quo *Introitus Missae* usque ad *Canonem*, imo prima ipsius *Canonis* verba *Te Igitur* continebantur, jam olim intercidisse; orditur enim nunc Codex: *Clementissime Pater per Ihesum Christum &c.* Commemorationi *Papae* in margine a secunda manu accessit: *et rege nostro. N. et omnib. orthodoxis. atq. catholicae. et apostolicae fidei cultoribus.* ut in *Paris.* p. 3. Ad marginem item adscriptum est: *pro quib. tibi offerimus*, quod *Paris.* p. 3. et *Gerb.* p. 233. deest, adest vero apud *Murat.* in *Othob. col. 2.* Memoria *Defunctorum* *Gerb.* p. cit. hic non habetur. Sancti vero non alii nominantur, quam qui hodie et *Murat. col. 3.* Post: *Supplices Te rogamus &c.* deest Memoria *Defunctorum.* Pro *Agnete* legitur *Denis Codd. Theol. V. I. P. III.*

Agne, ut apud *Reliquos.* In *Libera nos &c.* post *Andrea* additur in margine: *Nec non et sancto gereone martyre tuo. cum sociis suis, et omnib. sanctis.* Unde credibile fit, Codicem aliquando etiam ad *Dioecesin Colonensem* pertinuisse. *Agnus Dei* bis repetitur, contra ac alii. Ordinem *Missae* excipit *fol. 20. p. 2. Benedictio Episcoporum, Oratio ad ordinandum Presbiterum, et Oratio ad Ordinandum Diaconum.* Haec extant *Paris.* p. 223. et *Murat. col. 357.* sed in *secunda* Orat. pro *Episcopo* nobis insertum est: *benedictionis tuae* in eo effunde &c. quod deficit in *Murat. Fol. 25.* incipit ordo *Missarum* per annum hoc titulo: *In Nomine Domini. VIII. Kl. Jan. Id Est. XXIII. Die. Mensis. Dec. Oratio. In Vigilia. Domini.* Habetur *Paris.* p. 5. *Murat. col. 7. Gerb. p. 1.* Exactus ad editionem *Muratorii* praeter leviores variationes in sequentibus differt: *Orationi ad Complendum Fer. V. post Dom. II. Quadrag.* ad marginem habetur inferendum post quae: *et sacrae nos deditos faciat seruituti et tuam*, quod *Muratorius* etiam in *Cod. othob.* invenit. *Feria VI.* majore in oratione: *Oremus et pro christianissimo imperatore nostro &c.* voci *imperatore* alia manus imposuit *rege.* *Feria VI.* post *Pascha* ex duabus *Muratorio* deest haec *Oratio: Familiam tuam quaesumus domine dextera tua perpetuo circumdet auxilio. ut paschali interueniente solemnitate. ab omni prauitate defensa.*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 1815

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars III. Wien 1795.

3035

C O D I C E S

3036

sa. donis caelestibus prosequatur. Extat tamen apud Gerb. p. 99. VII. kal. Maias Oratio, quae Muratorio inscribitur ad Pontem Molbi, nobis est ad crucem, et vice versa. Muratorio deest Missa separata S. Adriani, quae nobis sic insignita est: Mensē Septembrio. VI. Idus. Sept. Id Est. VIII. Die, Mensis. Septembris. Natalis. Sancti. Adriani. Orationes incipiunt: Pr. quaes. omnip. Deus, ut qui beati Adriani &c. Secreta: Munera quaes. d. tibi dicata sanctifica &c. Ad Compl. Beati adriani martyris tui domine intercessione placatus &c. Habetur apud Gerb. p. 174. A fol. 132. p. 2. et Oratione, quae inscribitur: Quando levantur Reliquiae, omnia nobis procedunt, ut apud Murat. a col. 241. usque ad col. 273. exceptis, quae sequuntur: Inter Orationes pro Peccatis hae duae: Deus, qui culpa offenderis &c. et Deprecationem nostram quaes. omnip. Deus &c. nobis ad finem rejectae sunt. Ex tribus Murat. Orationibus pro Peste, nobis inscriptis de Mortalitate tertia abest. Abest denique Oratio pro defuncto Episcopo apud Murat. col. 272. Orationi de Pontifice ordinando adsuta. A fol. 157. incipiunt Missae Votivae, quas ordine enumeramus, additis ad singulas Editionibus, in quibus habentur. Die Dominica de S. Trinitate. Murat. col. 381. gerb. 260. Feria II. de Sapientia. gerb. 261. Feria III. de Spiritus Sancti Dono postulando. Murat. 383. gerb. 261. Feria IIII. ad postulanda

*Suffragia Angelica. Murat. 386. gerb. 261. Feria V. de Caritate. gerb. 262. Post hanc Missam, vitio credam Compactoris, inserta est Alia Missa pro Infirmis, item Missa pro sterilitate. Prior est composita ex Orationibus: Deus, qui facturae tuae &c. Deus, qui humano generi &c. et Virtutum caelestium Deus &c. quae sparsae habentur Murat. col. 211. gerb. 310. Altera occurrit apud gerb. 300. Sequitur Feria VI. de Sancta Cruce. gerb. 263. Sabbato de Sancta Maria. gerb. 263. Murat. ad feriam III. col. 388. In Vigilia omnium Sanctorum. gerb. 190. In Natale Omnium Sanctorum. gerb. ibid. Missa Cotidiana in Sanctorum. Mur. 384. gerb. 264. Missa in Dedicatione Ecclesiae Anniversarii. Mur. 186. gerb. 229. Missa pro Congregatione Sanctae Mariae. gerb. 265. Missa pro Salute Vivorum vel in Agenda Mortuorum. gerb. 268. Missa Sacerdotis propria. Mur. 385. gerb. 291. Alia. gerb. 293. Alia. gerb. 294. Missa pro Regibus. gerb. 277. sed ille legit: christianorum ubique Rectorem, noster vero: francorum ubique Rectorem. Missa pro Pace. Mur. 203. gerb. 276. in not. Missa pro Peccatis. Mur. 200. gerb. 272. Missa in Tribulatione. gerb. 274. Missa pro Caritate. gerb. 300. Missa tempore belli. gerb. 277. In Orat. 1. ut romani nominis &c. superscriptum nobis christiani. Missa contra Temptationes Carnis. Mur. 387. gerb. 298. Missa pro Temptationibus Inimicorum
invi-*

invisibilium, vel Cogitationib. Cordis immundis. gerb. 297. Missa pro Petitione Lacrimarum. Mur. 387. gerb. 298. Missa in Monasterio. gerb. 278. Missa pro Uoto sue Confessione. gerb. inscribitur Missa uotiuua pro remedio animae 286. et 287. Mur. tantum uotiuua, col. 193. Missa pro Iter Agentibus. gerb. 287. Missa pro Infirmo. Mur. 212. gerb. 311. sed nobis Secreta praeter clausulam consuetam: de eius salute laetemur, habet et hanc alia manu additam: tua gratuita misericordia liberetur. In ultima item Orat. post uerba: ecclesiae tuae sanctae interferitur ex margine sanus et incolumis. Missa pro Salute unius Uivi. Mur. 194. gerb. 280. Missa pro salute Uivorum. Apud Gerb. 284. inscribitur Missa pro Amicis uiuentibus. Missa pro Salute Uivorum. Mur. 195. gerb. 269. Missa Specialis. Oratio prima paullum mutata gerb. 281. Reliquae duae in alia Missa 284. Missa pro Amicis uiuentibus. Mur. 196. gerb. inscribitur Missa pro Caritate. 299. Missa pro Elemosinas facientibus. gerb. 283. in not. Missa in Agenda Mortuorum. gerb. 321. Item Missa pro Defunctis. gerb. 323. Item alia Missa pro Defunctis. gerb. 324. Missa pro defunctis Fratribus. gerb. 324. Missa in Cymiteriis. gerb. 326. Mur. 223. sed cum alia Secreta. Missa Annualis. gerb. 328. Missa in Die Depos. Tertia, uel Septima, uel XXXma. gerb. 328. Haecenus Missae uotiuuae, quae, quam alio ordine procedant, ac in editis,

liquidum est. Illud addimus, saepe saepius uel in nostro, uel in editis deesse orationem, quae inscribitur *Alia*, et Praefationem, lectionem etiam in iis, quae utrobique adsunt, non raro aliquantum variare. A fol. 185. incipiunt *Missae Dominicarum per annum* a Dominica I. post Nat. Domini, usque ad Dominicam XXIII. post Pentecosten, quae exacte *Muratorianis* a col. 158. — 176. respondent. Dein sequuntur hae Missae: *In Vigilia Theophaeniae. gerb. 15. Sabbato ante Quadragesimam. Notatur apud gerb. 37. In Vigilia Ascensionis Domini. Orationes: Adesto Domine Supplicationibus nostris &c. Haec munera domine quaesumus &c. et Tribue quaesumus domine &c. habentur sparsae gerb. 122. 119. et 121. In Natali Sancti Benedicti. gerb. 150. In Decollatione S. Iohannis Bapt. gerb. 171. sed nobis ad Complendum: Sancti nos domine quaesumus iohannis baptistae oratio. et assequi faciat semper mente quae gerimus. et debitae seruitutis actione perfrui. In Vigilia Apostolorum Simonis et Iudae. gerb. 188.*

VI. fol. 198. p. 2. incipit *Benedictionale Episcoporum*. Inscriptio est litera unciali miniata: *Benedictio in Vigilia Natalis Domini*. *Benedictionale* istud *Lambeccius*, ineditum ratus, L. II. p. 300. edidit, et fidenter *Gregorio* adtribuit. Visa dein *Hugonis Menardi* editione *Gregoriani Sacramentarii*, in quo plurimae harum *Benedictionum sparsae* leguntur,

tur, id ipsum L. IV. additam. 5. ingenue indicavit. Verum, cum nihilominus quaedam nostrarum Benedictionum apud Menardum desiderarentur, eas ex cit. Lambecii Libro PP. Mauriani in T. III. Opp. Gregorii ad pag. 621. inseruere. Edidit subin easdem Benedictiones Muratorius in Sacram. Gregor. a col. 362. et Gerbertus in Monum. Vet. Liturg. Alem. a p. 331. Lambecianam vero Editionem Kollarus T. I. Analect. a col. 419. repraesentavit. Gregorii foetum non esse fenfit Mabillonius Comment. in Ord. Rom. p. 52.

VII. a fol. 220. Series Missarum paullo recentiore manu scripta Codicem terminat, quas, ut supra factum, enumerabimus. Missa pro Amico vivente. Orationes incipiunt: Rege domine quaesumus &c. Grata sit tibi domine &c. Subiectum tibi famulum &c. Non habetur apud Murat. et Gerbert. Missa pro Vivis atque Defunctis. Gerb. 270. inscripta est Missa communis S. Augustini. Missa pro Rege. Mur. 188. Gerb. 276. et in Missali Rom. Missa pro Rege et Coniuge Populoque sibi subiecto. Murat. prae-notatur col. 201. Missa in tempore Belli, sed multum variat. Missa generalis vel omnimoda. gerb. 296. sed nobis alia Praefatio: ut precibus beate mariae semper uirginis &c. et alia Oratio post Comm. Tuam deprecator domine clementiam &c. Missa pro Abbate et Congregatione. Gerb. 271. inscribitur pro omni gradu ecclesiastico, et ubi ille legit: Re-

gem, Antistitem et Abbatem nostrum seu omnes congregationes illis commissas, et nos famulos tuos, atque locum istum, nobis rescriptum est: episcopum nostrum et omnem familiam sancte mariae sibi commissam. Missa Sancti Ambrosii Episcopi. Da nobis quaesumus domine &c. Suscipe munera &c. Praef. Te precamur domine deus noster &c. Quod ore sumpsimus &c. Sparfim inter Missas Ambros. apud Gerb. 240. et 241. excepta Or. post Comm. Missa pro Tribulantibus vel pressuram sustinentibus. gerb. 274. sed nobis alia Praefatio: Per quem te summe deus rogamus &c. Missa ad repellendam Tempestatem. Mur. 208. gerb. 303. in not. Missa pro Fame ac Pestilentia repellenda et Sterilitate Terra. gerb. 300. 302. 303. sparfim. Missa pro Pastoribus Aecclesiae, ut in Missali Romano. Missa pro Sacerdotibus. Orat. Domine Deus noster uerax promissor &c. Secr. His Sacrificiis domine benignus acceptis &c. Post. comm. Perfice domine benignus in nobis &c. Missa pro omni Gradu Aecclesiae. Orat. Exaudi quaesumus domine pro omni &c. Super Obl. Suscipe quaesumus domine preces &c. Post comm. Tua nos domine medicinalis &c. Has ultimas duas Missas apud citt. non reperimus.

VIII. fol. 225. p. 2. Benedictiones quaedam adduntur hoc ordine: Banedictio Aquae cum Ligno Sanctae Crucis contra Febrem. Duplex est oratio. Prior: Domine ihesu cbriste fili dei uiui qui secundum magnam dispensationem in-

car-

3041

LITURGICI

3042

carnationis tue in ligno crucis mori uoluisti ut per tuam mortem humanum genus a perpetua morte liberares. presta per inuocationem nominis tui ut haec aqua a tactu ipsius

sanctae crucis sanctificata. famulo tuo N. quem ardens febris grauius excruciat. proficiat ad corporis animeque salutem. quod ipse prestare digneris qui &c. Altera: Domine ihesu christe qui pro nostra redemptione per passionem tuam

hoc lignum sanctae crucis sanctificare uoluisti. concede propitius ut quicumque hanc aquam eiusdem san-

ctae crucis tactu sanctificatam hauritu perceperunt. ab omni infirmitate mentis et corporis absoluantur. qui cum &c. Integras adieci, cum neque apud Gretserum de Cruce, neque in Martenii antiq. Eccl. Ritib. neque in Gerberti Monum. quidquam de hac Benedictione repererim. Benedictio in Festiuitate Sanctae Mariae. Murat. col. 373. Gerb. p. 339. Benedictiones Palmarum. I. Deus omnipotens qui pro salute &c. II. Omnipotens sempiternus deus. qui in diluuii &c. III. Omnipotens aeterne deus mundi creator &c. IV. Deus qui filium tuum ihesum christum &c. Est Praefatio Gerb. p. 64. paulum mutata. V. Omnipotens sempiternus deus, qui de caelis &c. VI. Deus, qui dispersa congregas &c. VII. Adhuc petimus domine Sancte pater &c. Has omnes Benedictiones ab Autoribus cit. abesse deprehendi. Benedictio Ferri iudicialis.

Paullo breuior illa, quam Martenius produxit Antiquor. Eccl. Rit. L. III. c. 7. p. 491. huiusque tenoris: Benedic domine per inuocationem sanctissimi nominis tui. ad manifestandum iudicium tuum hoc genus metalli. ut omni demonum falsitate procul remota. ueritas ueri iudicii tui. fidelibus tuis manifesta fiat. per dominum. Benedictio dei patris. et filii. et spiritus sancti. descendat super hoc ferrum ad discernendum iudicium dei. Amen.

IX. fol. ult. Adnexae sunt Missae duae. Prima quidem in uigilia Epiphaniae una cum indicatione Epistolae et Evangelii. Haec habetur apud Gerbert. p. 15. Oratio tamen post Comm. Caelesti lumine &c. apud illum ipsa die Epiphaniae in Missa Ambros. occurrit. Altera in Dedicatione Ecclesiae est itidem apud Gerb. p. 226. sed nobis in Benedictione deficit, quae integra est apud eund. p. 341.

DCCCXXXII.

Codex membraneus lat. Sec. ³⁴ XVI. ineuntis Folior. 252. f. max. continet sacras preces inter Missarum solennia decantari solitas, uidelicet Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Agnus Dei, modulis musicis pluries a pluribus Musurgis inclusas, et in quinque linearum systemate eleganter exaratas. Musurgorum haec fere sunt nomina: Jac. Barbirianus, de Orto, Alex. Agricola, Jaspas, Josquin, Verbonnet, Bruinel, Yzaac, Lom-